

תתנהגו אליהם ככה: הכרטיס שמציגים חולי האפזיה

האייפד מחליף את המילים

לומדים לדבר מחדש. משמאל: יונית גרינר, אבנר שמעוני, אבי נדרה, קלינאית התקשורת מירב רווה-מלכה, טוביה שגב

איל, בשנות השישים לחייו; אליעזר, חרדי בשנות השישים לחייו; ומשה, גם הוא אחרי שבץ.

חמישה שבועות בלי טיפול

הם יושבים כמעגל, ואבנר מספר שאת האירוע המוחי הוא קיבל באמצע הקידוש, בשישי בערב. אליהו לא זוכר את רגע הנפילה. "זוכר רק אור לבן", הוא אומר בשפה-לא שפה. "שלוש שנים לא דיברתי. חזרתי כמו ילד קטן". כשאליעזר נזכר באירוע המוחי שקיבל, בבית הכנסת, הוא מתחיל לככות. החברים מיד מנחמים ומרגיעים אותו. "טוב שזה קרה, אליעזר", אומר לו איל. "תאר לך שהיית צריך לחזור לעבוד בבנק. זה נורא. עכשיו אין דאגות". "לא!" נחרץ אליעזר. "לא מסכים איתך".

טוביה הוא דוגמה חיה לחשיבות המודעות לא-פזיה. במשך שנים היה לו מפעל עם 40 עובדים. דיבר עברית, אנגלית ויידיש. יום אחד עבר אירוע מוחי. "הוא שכב במחלקה הנוירולוגית, וכשראו שהוא עומד על הרגליים, שחררו אותו הביתה עם המלצה ללכת לקלינאית תקשורת", מספרת אשתו דבורה. "חמישה שבועות הוא היה בבית בלי טיפול. זה מחלל. התקשרתי לרופא שאני מכירה, כדי לחפש קלינאית תקשורת טובה, והוא זה שאמר לי שאני חייבת לשלוח את טוביה לבית חולים שיקומי. חשוב שאנשים יידעו שהם צריכים לעמוד על זה שהחולה יגיע לבית חולים שיקומי. להכניס אותו אחר כך זאת טעות".

מרכז אדלר, שם הם מטופלים, הוא מהמובילים בארץ בתחום, וכנהוג כאן הוא חי על תרומות ועל מתנדבים, שלומדים קלינאות תקשורת במכללה האקדמית הדסה. "המטרה שלנו היא להראות למטופלים שהם שווים ערך", אומרת אולניק, מנהלת המרכז. אנחנו מנסים ליצור גשר בינם לבין העולם. לסייע להם לצאת החוצה, כמו אבנר. אז כפעם הראשונה היה נורא ואיום. אבל כפעם הבאה הוא נכנס לבית קפה אחר, ארוץ מה, ושם היו ממש מהממים. הוא הראה להם את הכרטיס, והם הלכו לקראתו והיו אדיבים וקשובים. זה נורא מעצים".

איך בעצם מתגברים על אפזיה? "בשנים האחרונות התפתחה מאוד הגישה הסוציאלית לטיפול, שהיא משלימה לגישות הטיפוליות האחרות. הגישה הזאת שמה במרכז את ההשתתפות של האדם בתוך החברה. המטרות העיקריות הן שיפור התפקוד התקשורתי שלו בסביבתו בחיי היומיום, באמצעות היכולות הקיימות בידיו ולא דווקא בניסיון לשקם יכולות שהיו לו לפני הפגיעה המוחית. הרעיון הוא לייצר לאנשים עם אפזיה סביבה חברתית, יחד עם בני משפחתם והסביבה הקרובה להם – מסגרת שבה הם כולם לומדים יחד איך לתקשר ולהבין האחד את השני במגבלות הקיימות. תוך שימוש בעזרי תקשורת חלופיים".

ידיעות אחרונות

צפו בסרטון הממחיש את חולי האפזיה

באפליקציה

להורדה APP STORE | GOOGLE PLAY

מעבר למילים

דמיינו שאתם כלואים בתוך הגוף שלכם: שומעים כל מילה, מבחינים בכל מבט ומבינים הכל, אבל כל מי שמסביב מתייחס אליכם כאל רפי שכל, רק כי קשה לכם לדבר. זהו מצבם של עשרות אלפים בישראל הסובלים מאפזיה בעקבות אירוע מוחי או תאונה, ולא פחות מכך, מחוסר המודעות והרגישות החברתית כלפיהם

יהודה שוחט | צילומים: אלכס קולומויסקי

דם בשנות השישים לחייו נכנס לבית קפה. הוא ניגש למלצרית, מנסה לומר לה משהו אך מילים ברורות אינן בוקעות מגרונו. הוא שולף מהכיס כרטיס ומגיח לה. "יש לי אפזיה", נכתב שם. "עברתי שבץ מוחי. בגלל השבץ יש לי אפזיה. לכן קשה לי לדבר, לקרוא ולכתוב, בעיקר במצבי לחץ. אתם יכולים לעזור אם תדברו לאט ותיתנו לי זמן, תודה". אבל לבית הקפה המדובר אין זמן עבור אנשים כמו אבנר שמעוני. המנהל ממחר לגשת למלווה שלו, שעומדת במרחק כמה מטרים, ושוטף אותה בצעקות. "למה את מביאה לכאן אנשים כאלה?", נוזף בה. מושפל, עוזב אבנר את המקום.

מחצי שנה, ומאז מתקשה בהבנה ובריבור. עם הזמן, ובזכות העבודה בשיקום בהרסה, חל שיפור, אבל אין לדעת אם אי פעם הוא יוכל לחזור לנהל שיחה כפי שהיה בעבר. הבעיה הגדולה שלו, כמו של כל מי שסובל מאפזיה, היא אהבה. החברה. אין לנו סבלנות להמתין, להקשיב, לדבר לאט וברור ולהבין שהארם שמולנו שונה מאיתנו. מבחינתנו, אם אדם אינו מתקשר – הוא כנראה רפה שכל או מטומטם. אבל אבא שלי לא מטומטם. הוא חד וחרוף וחכם, רק לא מסוגל להביע את עצמו או להבין מילים באותה קלות שאנחנו מסוגלים, ואפשר לראות בנקל שהוא מבין היטב את הבעיה שממנה הוא סובל, ומנסה בעקשנות להתגבר עליה.

גשר לעולם

אפזיה מוגדרת כפגיעה מוחית נרכשת ביכולות ההבעה וההבנה של השפה: הדיבור, הבנת הדיבור, קריאה וכתביה. על פי ההערכות, בכל שנה נוספים כ-5,000 ישראלים למעגל הזה, ולא מדובר רק באנשים מבוגרים. יונית גרינר, למשל, היא בת 42 בלבד. מהנדרסת תעשייה וניהול, אמא צעירה לשני ילדים, שעברה אירוע מוחי לפני כמעט ארבע שנים. בזמן שחלף מצבה השתפר והיא כבר מצליחה לנהל שיחה, עם הרבה נחישות ויכולת ריכוז יוצאת דופן. היום היא אפילו עצמאית ומסיעה את ילדיה לבית הספר. "הרבה זמן הייתי בבית חולים",

מפעל מתכות ושכבים והאפזיה שלו ברמה קשה יחסית. הוא ממעט לדבר, ומבין לאט, אך משתמש היטב באייפד ובאפליקציות ייעודיות כדי לתקשר. לצידם יושב אבנר שמעוני, בן 67, חייכני ומלא חיים למרות הקשיים, מלא כריזמה ועובד בארכיון מוזיאון קטיף בניצן. עוד במפגש: אליהו (שם בדוי), רק בן 45, שנפל מגובה רב בתחילת שנות ה-30 לחייו ומאז סובל מאפזיה;